

שאלון המתרגמים של "הו!"

במסגרת השאלון שלפניכם מתמודדים עשרה מהמתרגמים המרכזיים בישראל כיום, בשירה וגם בפרוזה, עם כמה שאלות עקרוניות על מלאכתם. בתשובותיהם הם מנסחים בקצרה את תפיסת עולמם בתחום המרתק ורבי-הפנים הזה, שלעתים קרובות מדי נשאר בשולי הספרות. את השאלון הפנינו למתרגמים ותיקים ובכירים שחלקם משתתפים קבועים ב"הו!" ואפשר להגדירם כמכונני אסכולת תרגום השירה המאפיינת את כתב העת מראשיתו. יש בהם משוררים הכותבים גם שירה מקורית, חוקרים העוסקים בתרגום גם במסגרת אקדמית, וכן מתרגמים שתרגום הוא עיסוקם המרכזי.

משתתפים: **שמעון זנדבנק** (מתרגם שירה מגרמנית ומאנגלית, פרופסור בחוג לספרות כללית והשוואתית באוניברסיטה העברית, חתן פרס ישראל לתרגום שירה); **סיון בסקין** (מתרגמת שירה ופרוזה מרוסית, מליטאית ומאנגלית; משוררת); **ניצה בן-ארי** (מתרגמת פרוזה ודרמה שירית מגרמנית, מצרפתית, מאיטלקית ומאנגלית, פרופסור לתורת התרגום, ראש המגמה ללימודי תעודה בתרגום ובעריכת תרגום באוניברסיטת תל אביב); **אברהם ארואטי** (מתרגם שירה אפית והגות מיוונית עתיקה ומרומית, מרצה לשפות קלאסיות באוניברסיטת תל אביב); **שמעון בוזגלו** (מתרגם שירה ומחזות, בעיקר מיוונית עתיקה ומרומית; משורר); **רונן סוניס** (מתרגם שירה ופרוזה מרוסית ומאנגלית, מרצה לתרגום באוניברסיטה העברית); **עמינדב דיקמן** (מתרגם שירה, בעיקר מיוונית עתיקה, מרומית, מרוסית, מצרפתית ומאנגלית; מרצה בכיר בחוג לספרות כללית והשוואתית וראש המגמה ללימודי תרגום באוניברסיטה העברית); **רועי חן** (מתרגם מחזות, שירה ופרוזה, בעיקר מרוסית ומאנגלית; סופר ומחזאי); **נילי מירסקי** (מתרגמת פרוזה מרוסית ומגרמנית, כלת פרס ישראל לתרגום) ו**דורי מנור** (מתרגם שירה ופרוזה, בעיקר מצרפתית, מאנגלית ומספרדית; משורר).

לכל אחד מהמתרגמים הצגנו עשר שאלות זהות, וכל אחד מהם בחר להשיב על כמה מהן. הספרות בראש כל תשובה מפנות לשאלה שאליה מתייחס הכותב. השאלות מנוסחות בלשון זכר, אך הן מתייחסות כמוכן לשני המינים. ריכזו את השאלון: לי ממזן ועמיר מרקסמר.

השאלות:

1. המתרגם הוא משרתם של אדונים רבים: של המחבר המקורי, של הקורא בשפת היעד, של התרבות שאליה הוא שייך, של התרבות שהוא משמש לה שגריר, של שפתו, של הטקסט עצמו, של מבנה הטקסט, של המשלב הלשוני... למי או למה מכל אלה (או לאחרים) אתה חב את נאמנותך יותר מכל?
2. באיזה אופן (אם בכלל) חלחלה מלאכת התרגום לכתיבתך המקורית? ובאיזה אופן (אם בכלל) חלחלה יצירתך המקורית לתרגומיך?
3. התרגום הוא "נשיקה מבעד למטפחת", "מזיגה מכלי לכלי", המתרגם הוא בוגד (או בניסוח האיטלקי המצלצל: Traduttore traditore), המתרגם הוא "הטפיל הטוב" (כהגדרתה של רנה ליטוין) – כל אלה הן מטפורות שחוקות יותר או פחות המתארות באופן מסורתי את מלאכת התרגום. עם איזו מהמטפורות אתה מזדהה? האם יש לך מטפורה משלך למלאכת התרגום?
4. לוואיס קרול אמר:
Take care of the sense, and the sounds will take care of themselves
מסכים אתו או לא?
5. בחרת לתרגם (בעיקר) קלאסיקה או ספרות עכשווית? מדוע?
6. מהו בעיניך תרגום ספרותי ובמה הוא נבדל מתרגום עיוני/טכני/חזוי וכיו"ב? מה הופך תרגום ליצירת אמנות? ומה ההבדל, מבחינה זו, בין תרגום פרוזה לתרגום שירה?
7. כיצד נעשית מתרגם?
8. מדוע אתה מתרגם?
9. האם כל תרגום מתיישן? האם תרגומים לעברית מתיישנים מהר יותר מאשר תרגומים לשפות אחרות?
10. מהי היצירה המתורגמת (בעברית) הקרובה ביותר ללבך?